

Ny ledning i Bergianska.

Av Stina Bäckström

Den nya föreståndaren heter **Catarina Rydin**, docent och lektor vid Stockholms universitet, *Institutionen för ekologi miljö och botanik*. Catarina tillträdde i slutet av 2015, men är redan varm i kläderna och har så här vintertid tagit sig an bl.a. planeringsfrågor - en trädgård måste fungera både i det korta och det långa perspektivet. Växter är levande material och förändringar är ständigt på gång. Det ska vara vackert både i dag och om flera år. Sin arbetstid delar Catarina fifty fifty mellan forskning vid universitetet och ledarskapet för Bergianska trädgården. Förefaller krävande, för jobbet som verksamhetsledare för Bergianska innebär inte bara att leda en botanisk trädgård, utan också ansvar för personal, ekonomi och inte minst samverkan med det omgivande samhället, där det senaste exemplet är den komplicerade frågan om ny över/undergång vid Roslagsbanan, ett problem som måste få sin lösning innan tågtrafiken blir så tät att bommarna aldrig hinner gå upp mellan tågen. Senaste nytt i frågan är att SL skjuter upp förändringarna med två år, till 2020, vilket ger en något längre planeringstid.

Varför Bergianska?

Jag är forskare i själ och hjärta, säger Catarina. Men jag har också en praktisk ådra. Jag ville göra något konkret, något som är meningsfullt för många människor. En botanisk trädgård öppnar dörren för oss att uppleva växter och natur. Detta har jag personlig erfarenhet av. Ända sedan barnåren har jag regelbundet besökt Bergianska, först med mina föräldrar som är mycket trädgårdsintresserade. Man kom hit för att få idéer och inspiration för den egna trädgården. Från min barndom minns jag framför allt rododendrondalen och Italienska terrassen – i dag lägger jag även EA:s Medelhavshall till mina favoriter, eftersom mycket av min forskning för mig till medelhavsländerna.

Och ambitionerna?

Jag vill gärna öka antalet besökare - och funderar bl.a. på vilka målgrupper? Barn? Seniorer – vi vet att trädgårdsintresset bara ökar och att de allt friskare pensionärerna är en stor grupp. Men ett ökat antal besökare kräver mera resurser i form av skötsel och underhåll, resurser som inte finns. Personalen är redan nu på gränsen till vad man orkar med. Eftersom Bergianska är öppen för alla och det inte finns möjligheter att ta inträdesavgift, så är den inkomstkällan utesluten.

Ett ökat antal besökare ger alltså inte automatiskt mera pengar i budgeten. Huvudmännen Stockholms universitet och Kungliga Vetenskapsakademien har troligen begränsade möjligheter att öka anslagen. Alltså återstår nya, utomstående finansörer. Detta är något som Catarina vill utveckla, väl medveten om att alla nya satsningar och utvidgningar kräver resurser för kontinuerlig skötsel.

Catarina Rydin, ny föreståndare i Bergianska

Forskningsprojekt

Catarina ser sig själv som i första hand forskare. Hon leder en forskargrupp, som sysslar med växters evolution i långa tidsperspektiv. Efter de tre barnen blev det forskning på heltid – men varav denna något speciella inriktning på forntida växtlighet? Ja, som alltid spelar slumpen in, och Catarina berättar om en upplevelse som liten flicka, när hon i Kinnekulles kalkavlagringar fick se fossil av utdöda djur. Djur, som hade bott i ett hav för många hundra miljoner år sedan! Så det kunde ha blivit zoologi, eller arkeologi – men det blev botanik. Och så har vi det här med vikten av en inspirerande lärare: professorn i paleobotanik, Else Marie Friis, som blev Catarinas handledare.

Catarina och en av hennes studenter, Kristina Bolinder, ägnar sig för närvarande åt en ganska så oansenlig buske i medelhavsregionen, gymnospermen *Ephedra foeminea*. Hur kan det komma sig att busken - som tillhör en växtgrupp som hade sin blomstringstid för många hundra miljoner år sedan, har överlevt? Hur förökar den sig då ”blommorna”, som egentligen är ett slags kottar, saknar både kronblad och doft? Jo, forskarna från Sverige har kommit fram till en fascinerande slutsats: Busken reagerar på fullmånen! Då utsöndras pollinationsdroppar i toppen på de små kottarna, dropparna glittrar som diamanter i månskenet – och drar till sig pollinerande insekter! Det verkar som om *Ephedra foeminea* är en ensam överlevare, en representant för ett pollinationssystem som annars dött ut. Hur *ephedran* vet när det blir fullmåne – den inväntar nämligen exakt rätt natt för att producera sina droppar – återstår att fundera över.

Slutligen frågar jag Catarina om hennes favoritväxt? - *Welwitschia*, säger **Catarina Rydin**, Bergianska trädgårdens nyutnämnda föreståndare, *Welwitschia mirabilis*!

Och jag beger mig naturligtvis till Edvard Andersons växthus i Bergianska trädgården för att beskåda favoriten, som verkligen inte är någon skönhet - annorlunda, bisarr, liknar ingen annan växt på jorden, växer i öknen, kan bli 2000 år gammal, men med en fascinerande egenskap: Nära släktingar till *welwitschian* fanns på jorden redan under dinosauriernas tid!

